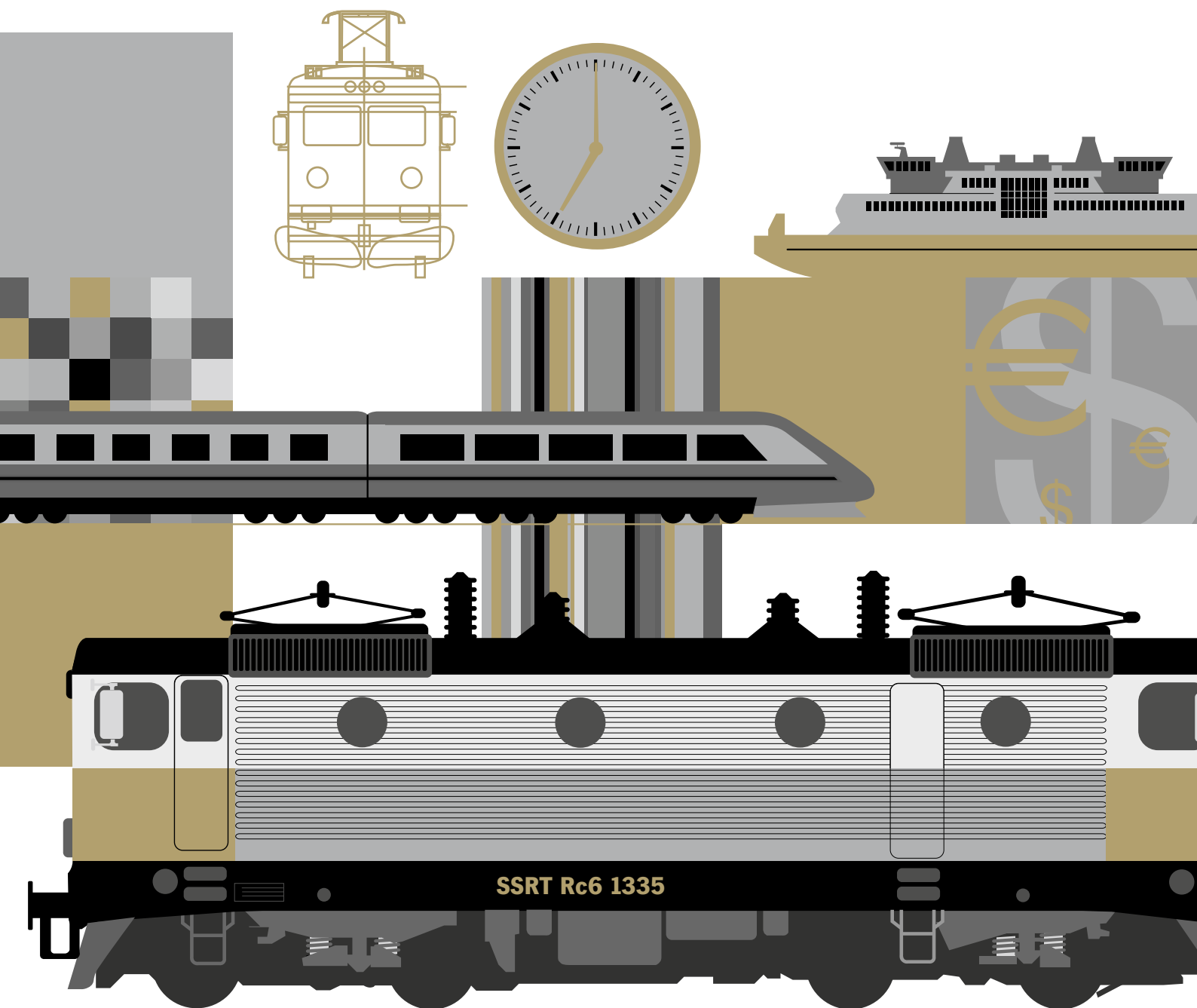

Årsredovisning 2007

STATENS JÄRNVÄGAR

www.statensjarnvagar.se

INNEHÅLL

Förvaltningsberättelse	5
Resultaträkning	12
Kommentarer resultaträkning	13
Balansräkning	14
Finansieringsanalys	15
Kommentarer balansräkning och finansieringsanalys	16
Redovisningsprinciper	17
Noter	19
Rörelsegrenar och flerårsöversikt	23
Styrelse	25
Revisionsberättelse	26

Tåg 92 passerar Stugsjön klockan 9:31 den 15 augusti © Martin Oscarsson

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Om Statens järnvägar

Statens järnvägar är ett affärsverk och rapporterar direkt till regeringen. Inom regeringskansliet handläggs ärenden som berör Statens järnvägar av Trafikenheten inom Näringsdepartementet. Statens styrning utövas genom Förordning med instruktion för Statens järnvägar (SFS 2006:172). Den 1 januari 2008 träder en ny myndighetsförordning (SFS 2007:515) i kraft vilket innebär att Statens järnvägar får en ny instruktion från samma datum (SFS 2007:1029). Varje år utfärdas vidare ett regleringsbrev baserat på riksdagens beslut som uttrycker det närmaste årets styrning.

Verksamhet och mål

Statens järnvägar är sedan år 2005 organiserat i tre verksamhetsgrenar:

1. Avveckling av verksamhet

Målet för verksamhetsgrenen är att avveckla den verksamhet som inte fördes över till bolag vid årsskiftet 2000/2001 och som inte längre ska bedrivas enligt beslut av regeringen. Detta rör främst personal, miljöfrågor och arkiv.

2. Förvaltning av leasing- och leaseholdåtaganden

Målet för verksamhetsgrenen är att förvaltningen ska ske kostnads-effektivt med en låg riskexponering. Verksamheten inriktas på att avveckla existerande åtaganden på ett affärsmässigt sätt.

3. Förvaltning av järnvägsfordon som används i statligt upphandlad trafik

Statens järnvägar förvaltar drygt 100 fordon som ställs till förfogande för uthyrning till de operatörer som upphandlas av Rikstrafiken.

Regeringen har formulerat ett avkastningskrav för räntabilitet på sysselsatt kapital inom verksamhetsgrenen. Avkastningen på sysselsatt kapital sett över en konjunkturcykel ska uppgå till räntan på femåriga statsobligationer plus en procentenhet.

Organisation

Affärsverket leds sedan den 1 april 2006 av en styrelse. Styrelsen består av en ordförande, verkets generaldirektör och fyra övriga ledamöter. Regeringen har beslutat om fortsatt anställning av Lennart Dahlborg som generaldirektör och chef fram till den 28 februari 2010. Antalet anställda som är verksamma uppgår till sex personer. Utöver detta upprätthålls förvaltningen av järnvägsfordonen av en upphandlad teknisk konsultorganisation. Vidare nyttjas vid behov en tidigare anställd personalchef, samt ett brett nätverk av specialistfunktioner för exempelvis juridiska och tekniska tjänster.

Viktiga händelser

- Statens järnvägar får en ny styrelseordförande från och med den 1 juni.
- Två leaseholdtransaktioner löses i förtid i september.
- Beslut om investering i upprustning av 26 sittvagnar.
- Myndighetsförordningen (SFS 2007:515) träder i kraft den 1 januari 2008.
- Ny förordning med instruktion för Statens järnvägar (SFS 2007:1029) träder i kraft den 1 januari 2008.
- Upphandling av juridiska tjänster från och med januari 2008. Upphandling av fordonsförvaltare från och med den 25 februari 2008.
- Leasen på färjan Aurora löses den 14 januari 2008 och i samband med detta avyttras färjan till det rederi som tidigare hyrde den.

Styrelsens sammansättning och arbete

Styrelsen består av en ordförande och generaldirektören samt fyra övriga ledamöter. Ordförande och de fyra övriga ledamöterna är utsedda av regeringen. Ordförande fram till den 31 maj var departementsrådet Hans Christer Olson som från den 1 juni efterträddes av Bo Wikström, ekonomidirektör i Banverket.

Styrelsen har hållit fyra ordinarie möten under året. Beslut har bland annat tagits om verksamhetsplan, en årsplan för styrelsens arbete, investering i fordonsupprustning samt upphandling av fordonsförvaltning och juridiska tjänster.

En fråga som styrelsen har ägnat särskild uppmärksamhet är de risker som är förenade med verksamheten och hanteringen av dessa. En konsultbyrå har haft i uppdrag att göra en riskanalys för verksamheten. Se vidare under avsnitt 2.5 *Risker i verksamheten*. Styrelsen har också ägnat stor uppmärksamhet åt handläggningen av miljöärenden.

Verksamhetsbeskrivning

Avveckling av verksamhet

Vid ingången av år 2007 omfattade verksamhetsgrenen *Avveckling av verksamhet* följande områden:

- Personal
- Fordran på AB Storstockholms Lokaltrafik
- Miljöansvarsfrågor
- Arkiv
- Övriga åtaganden

Personal

Ett flertal anställda hade vid bolagiseringen av huvuddelen av Statens järnvägars verksamheter den 1 januari 2001 en för arbetsgivaren ej uppsägningsbar bottentjänst, konstitutorialanställning. Den utövade tjänsten överfördes för flera av dessa anställda till något av bolagen, medan den vilande bottentjänsten låg kvar i Statens järnvägar. Vid ingången av år 2007 fanns 38 anställda med en sådan bottentjänst, vilka under året minskade till 18. Statens järnvägar har inte haft personalkostnader för de anställda med enbart bottentjänst. Genom de förändringar avseende anslutning till pensionsinstitut som bolagen har gjort väntas en mindre kostnad för Statens järnvägar uppkomma framöver i form av pensionsavgifter för dem som inte har SPV som pensionsinstitut i den utövade tjänsten. Det är inte troligt att de anställda med en vilande bottentjänst kommer att återgå i aktivt arbete vid Statens järnvägar.

Under året har administrationen utökats med en ekonom.

Totalt under år 2007 har antalet anställda minskat från 44 till 24 personer.

Kategori	Jan 2008	Jan 2007
Konstitutorialanställda	18	38
Uppsagda inom Trygghetsavtalet eller uthyrda	0	1
Administration	6	5
Summa	24	44

För den övertaliga personalen har samtliga utgifter under året, 1,7 Mkr (5,3 Mkr), avlyfts mot reserverade medel. Nödvändiga återstående reserver för att täcka framtida betalningar med nu kända förutsättningar har beräknats till 1,8 Mkr (3,7 Mkr).

Fordran mot AB Storstockholms Lokaltrafik

Statens järnvägar har en fordran på AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) avseende kapitalkostnadsersättning för Statens järnvägars tidigare investeringar för SL. SL ska årligen betala av denna skuld till och med år 2010. Denna fordran motsvarades tidigare av en lika stor skuld till SJ AB. Detta ändrades genom riksdagens beslut om *Åtgärder för att stärka den finansiella ställningen i SJ AB*. Beslutet verkställdes den 15 januari 2004 och innebar bland annat att nämnda skuld löstes gentemot SJ AB. Denna förtidslösen finansierades genom att lån upptogs i Riksgäldskontoret. SL har till och med år 2007 fullgjort alla förpliktelser avseende avtalet.

Miljöansvarsfrågor

Enligt det grundläggande avtalet för bolagiseringen av huvuddelen av Statens järnvägars verksamhet den 1 januari 2001, "Ramavtal om bolagisering av Statens järnvägar", ska de bolag som bildades ur Statens järnvägar överta Statens järnvägars samtliga tillgångar, skulder och åtaganden förutom vad som är särskilt angivet i avtalet.

Detta innebär att Statens järnvägar enligt bolagiseringsavtalet inte ska belastas med några miljökostnader. Statens järnvägar kan således föra kostnaderna vidare till bolagen som sedan i sin tur får begära ersättning av staten. Beträffande ansvaret för miljöskador som uppstått före bolagiseringen garanterar staten att de bildade bolagen ska hållas skadeslösa, dock att bolagen ska ansvara för de kostnader som bolagen orsakat efter bolagiseringen.

I regleringsbrevet för år 2007 fick Statens järnvägar regeringens uppdrag att redovisa hur verket behandlar de miljöansvarsfrågor som regleras i "Ramavtal om bolagisering av Statens järnvägar".

Verket avrapporterade uppdraget till regeringen den 28 februari 2007. Det huvudsakliga budskapet i rapporten var att Statens järnvägar tills vidare inte handlägger statens ansvar enligt bolagiseringsavtalets miljögaranti. Däremot företräder Statens järnvägar staten mot myndighet eller tredje man i egenskap av tidigare verksamhetsutövare.

Förelägganden av myndighet om utredningar och undersökningar samt saneringsåtgärder genomförs om Statens järnvägar anser dessa vara skäliga enligt Miljöbalken. På samma grund accepterar Statens järnvägar skadeståndskrav från tredje man.

Om Statens järnvägar finner att det är alldeles uppenbart att kostnaderna för ett föreläggande eller ett skadeståndskrav riktat mot Statens järnvägar omfattas av bolagiseringsavtalets miljögaranti kommer Statens järnvägar inte att föra kostnaderna vidare till bolagen. För att undvika onödiga utrednings- och administrationskostnader kommer Statens järnvägar istället att begära anslagsmedel direkt av regeringen.

Under året har hanteringen av statens miljögaranti beretts inom regeringskansliet. Regeringen beslöt i oktober 2007 att utse en förhandlingsman för att omförhandla miljögarantin i bolagiseringsavtalet.

I avvaktan på en slutlig lösning av ansvaret för hanteringen av miljökostnader på gammal järnvägsmark och statens miljögaranti enligt bolagiseringsavtalet har Statens järnvägar inte vidarefakturerat några kostnader till bolagen eller begärt anslagsmedel utan har tills vidare tagit kostnader om 0,9 Mkr under år 2007 i egen räkning.

Arkiv

Riksarkivet övertog under år 2001 Statens järnvägars centralarkiv avseende perioden 1854-2000.

Gallringsbara handlingar från år 2000 eller tidigare, såsom räkenskaps- och personalhandlingar, är förvarade hos ett externt företag. I januari 2005 vattenskadades delar av dessa. De skadade handlingarna har frysts ner. Beslut har tagits om att låta handlingarna ligga frysta i väntan på gallring, normalt efter 10 år. Det yngsta materialet ska gallras i början av år 2011. Om behov uppstår att ta fram frysta handlingar får nyttan vägas mot kostnaden för att tina och återställa dem.

Övriga åtaganden uppkomna före år 2001

Sedan år 1999 innehar Statens järnvägar en försäkring hos Skandia Liv där Skandia övertagit betalningsansvaret för arbets- och yrkes-skadeersättningar samt ett antal förtida pensionsavgångar. Därefter har försäkringen kompletterats med ytterligare pensionslösningar i anslutning till att huvuddelen av Statens järnvägars verksamheter bolagiserades.

Försäkringen i Skandia garanterar betalningen för de förmåner som specificerades vid avtalstillfället. Statens järnvägar har dock kvar ansvaret för värdesäkringar av förmånerna. Vidare kan förmånerna ändras eller nya förmåner uppstå för de personer som förtecknats i försäkringsavtalet. Inom försäkringen har Statens järnvägar rätt till en överskottsfond som enkelt uttryckt består av överskottet i Skandias kapitalförvaltning av försäkringskapitalet utöver den i försäkringen garanterade avkastningen. Överskottsfonden kan användas till att betala värdesäkringar av befintliga försäkringar och till att försäkra nya förmåner.

Försäkringsförmånerna beskattas inom två skatteklasser, tjänst och kapital. Överskottsfonden kan användas till att täcka kostnader för värdesäkring och nya förmåner inom respektive skatteklass.

Nuvärdet av överskottsfonden har på bokslutsdagen ett beräknat värde om 124,0 Mkr (132,6 Mkr). Begränsningen till följd av indelning i skatteklasser har medfört att ett värde om 85,5 Mkr (97,0 Mkr) har tagits upp i bokslutet. Värdet av överskottsfonden är mycket känsligt för ändrade förutsättningar som till exempel förändrade antaganden om räntenivå.

Vid bokslutstillfället har Statens järnvägar analyserat det framtida behovet av reserver för att med dagens kända förutsättningar möta behoven av värdesäkringar inom skandieförsäkringen samt förmåner som idag är oförsäkrade. Beräkningarna innehåller en stor osäkerhet, då utbetalningarna på försäkringen beräknas fortgå under cirka 30 år från bokslutsdagen. Huvuddelen av betalningarna ligger dock på de första 10 åren. I årets bokslut är reserven för värdesäkringar beräknad till 63,7 Mkr (74,7 Mkr) och reserven för oförsäkrade förmåner till 34,1 Mkr (35,0 Mkr).

Resultat och måluppfyllelse

Nedanstående redogörelse visar resultat år 2007 för verksamhetsgrenen *Avveckling av verksamhet*.

	Mkr
Intäkter	0,2
Rörelsekostnader inklusive administration	-2,2
Justering av reserver	-3,4
Resultat före finansnetto	-5,4
Finansnetto	20,1
Resultat efter finansnetto	14,7

Regeringen har inte uppställt några ekonomiska mål för verksamhetsgrenen. Arbetet ska inriktas på att administrera befintliga åtaganden samt att avveckla dessa.

Rörelsekostnaderna inom verksamhetsgrenen uppgår brutto till 3,9 Mkr (6,7 Mkr). 1,7 Mkr (5,3 Mkr) av dessa är lyfta mot reserv för avveckling av övertalig personal.

Omvärdering av balansposter ger sammantaget ett resultat om -3,4 Mkr (-12,6 Mkr). Årets förändring förklaras främst av:

- Förändring av värdet på överskottsfond hos Skandia Liv, -5,0 Mkr (-2,6 Mkr)
- Minskad reserv för värdesäkring av förmåner hos Skandia Liv +1,6 Mkr (+0,2 Mkr)

Verksamhetsgrenen uppvisar ett positivt finansnetto om 20,1 Mkr (11,1 Mkr), vilket främst förklaras av att verksamhetsgrenen fungerar som internbank samt att ränteintäkterna på överskottslikviditeten inom Statens järnvägar redovisas inom denna verksamhetsgren.

Sammantaget redovisas därmed ett resultat inom verksamhetsgrenen på 14,7 Mkr (-2,4 Mkr) för år 2007.

Förvaltning av leasing- och leaseholdåtaganden

Verksamheten består i att förvalta egendom under leasing- och leaseholdkontrakt avseende rullande materiel och färjor. Färjorna hyrs ut till ett externt rederi. Huvuddelen av järnvägsfordonen hyrs ut till bolag som bildades ur Statens järnvägar vid bolagiseringen 2001. Dock förvaltas 56 leasade järnvägsfordon av Statens järnvägar i egen regi.

Järnvägsfordon

Åtagandena per 1 januari 2008 avser 36 snabbtåg, 305 personvagnar, 10 motorvagnar, 164 ellok, 89 diesellok och 5 758 godsvagnar, vilket sammantaget är en stor del av respektive bolags fordonsflotta.

För de leasingfinansierade fordonen, exklusive de 56 fordonen i egen förvaltning, finns underuthyrningsavtal med SJ AB och Green Cargo AB, vilket innebär att löpande kostnader för leasingavtalen debiteras bolagen. För fordon finansierade med så kallad leasehold debiteras Green Cargo AB Statens järnvägars kapitalkostnader enligt avtal. SJ AB har i förtid betalat kapitalkostnaderna för leaseholdfordonen.

Under året har flera leasingtransaktioner avslutats enligt plan. Transaktionerna omfattar totalt 181 Rc-lok samt 45 godsvagnar. SJ AB har utnyttjat en köpoption och förvärvat 58 Rc-lok och Green Cargo AB har med utnyttjande av köpoption förvärvat 123 Rc-lok samt de 45 godsvagnarna.

I september förtidslöstes de två leasingtransaktioner som omstrukturerats under år 2006. Detta medförde att totalt 134 persontrafikfordon av olika slag frisläpptes. 93 av dessa fordon såldes vidare

till SJ AB och äganderätten till de resterande 41 fordonen övergick till Statens järnvägar. Den i förtid lösta leasingtransaktionen hade ett ordinarie slutförfall år 2016.

Fordonsflotta

År 2001 omfattade den leasade fordonsslottan en mycket stor andel av SJ ABs och Green Cargos fordonsslotta. Sedan dess har fordon av olika slag lösts ut genom ordinarie slutförfall eller förtida avslut. Värt att notera är att mer än halva flottan av Rc-lok nu inte längre omfattas av några bindningar till följd av ingångna leasingavtal.

Tabellen nedan visar hur den leasade fordonsslottan har förändrats sedan bolagiseringen år 2001.

	Leasade fordon 1 jan 2001	Leasade fordon 31 dec 2007	Antal lösta fordon
X2000 lok	43	36	7
X2000 vagnar	218	183	35
Personvagnar	426	305	121
Motorvagnar X12/X14	23	10	13
Rc-lok	351	164	187
Diesellok	89	89	0
Godsvagnar	6 103	5 758	345
	7 253	6 545	708

Att det nu finns frisläppta fordon av olika slag har väsentligt minskat Statens järnvägars risker i verksamhetsgrenen. Se vidare diskussion under avsnitt 2.5.2 *Förvaltning av leasing- och leaseholdåtaganden*.

Leasingtransaktionerna förfaller planenligt fram till år 2021. Tabellen nedan visar antalet fordon som löses under respektive år.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2021	Totalt
X2000 lok		8	8						1		6		13	36
X2000 vagnar		36	38						3		25	20	61	183
Personvagnar				22	98		121	64						305
Motorvagn	9		1											10
Rc-lok	27		6	2	56	36	12				7	6	12	164
Diesellok													89	89
Godsvagnar	641	976	746	709	1 277	210		1 155		44				5 758
Totalt	677	1 020	799	733	1 431	246	133	1 219	4	44	38	26	175	6 545

Färjor

Åtagandena avseende färjor omfattar M/S Skåne och M/S Aurora. För dessa finns charteravtal med externt rederi.

Färjan M/S Skåne förvärvades i juli 2005 från den tidigare lease-givaren, men ingår därutöver i ytterligare en leasingtransaktion. Färjan hyrs ut till en utländsk motpart för att därefter återhyras till Statens järnvägar. Likvidflödena i transaktionen är förutbetalda förutom optionen för Statens järnvägar att avsluta hyresförhållandet år 2019, som istället är säkrad genom innehav av obligationer med förfall på optionsdagen. Färjan vidareuthyrs som tidigare till externt rederi. Rederiet har en option att köpa färjan till förutbestämt pris med beaktande av de inskränkningar som följer av leaseholdtransaktionen.

Leasingtransaktionen avseende färjan M/S Aurora förföll i januari 2008. Rederiet utnyttjade sin köpoption och förvärvade färjan i samband med att leasingtransaktionen upplöstes.

Finansiering

Den totala finansieringen inom verksamhetsgrenen har ett bokfört värde om 3 937,7 Mkr (5 681,8 Mkr) per den 31 december 2007.

Den 15 januari 2004 förtidsbetalade SJ AB 2 695 Mkr i leasingavgifter och löste ett lån om 753 Mkr. Statens järnvägar hade inte möjlighet att vid den tidpunkten göra förtida betalningar på de lån som är kopplade till leasingtransaktionerna. Likviden räntesäkrades istället genom placering i Riksgäldskontoret på ett sådant sätt att kassaflödet från placeringen är matchat mot de framtida betalningarna på leasinglånen fram till respektive första möjliga återbetalningsdag. Därigenom täcks de framtida betalningarna på de förskottsbetalade lånen av betalningar från Riksgäldskontoret.

Leasingavtalen förfaller till betalning under åren 2008-2021. Senast vid förfalldagen ska utestående lånebelopp återbetalas.

Tabellen nedan visar vilka år som utestående leasinglån senast måste återbetalas.

År	Mkr
2008	528,3
2009	363,0
2010	22,2
2011	1 000,0
2012	386,0
2013	1 046,8
2021	591,4
Summa	3937,7

Statens järnvägar förvaltar en obligationsportfölj med ett bokfört värde om 4 375,7 Mkr (4 738,6 Mkr) per balansdagen. Obligationerna ger upphov till ett betalningsflöde som används till vissa betalningar i samband med leasingtransaktionerna. I huvudsak används utbetalningarna från obligationerna till att betala leasegivarna vid transaktionernas sluttidpunkt.

Staten ansvarar för de framtida betalningarna av leasing- och leaseholdåtagandena. För den finansiering som underhyrestagarna SJ AB och Green Cargo AB på detta sätt erhåller via Statens järnvägar ska bolagen till Statens järnvägar betala en riskavspeglande avgift som fastställs av Riksgäldskontoret. Avgiften för år 2007 uppgick sammantaget till 12,7 Mkr (13,8 Mkr). Statens järnvägar sätter av beloppet till en riskreserv som disponeras av Statens järnvägar för att täcka eventuella förluster inom leasingverksamheten. Totalt uppgår reserven till 210,0 Mkr (197,5 Mkr).

Resultat och måluppfyllelse

Verksamhetsgrenen *Förvaltning av leasing- och leaseholdåtagandena* ska, för den del som avser järnvägsfordon, enligt regleringsbrevet för år 2007 visa nollresultat.

Nedanstående redogörelse visar resultatet år 2007 fördelat på uthyrning av leasade järnvägsfordon och färjor:

Mkr	Totalt	Varav färjor	Varav järnvägsfordon
Intäkter	194,3	63,2	131,1
Rörelsekostnader inklusive administration	-162,4	-31,8	-130,6
Resultat före finansnetto	31,9	31,4	0,5
Finansnetto	-18,3	-17,2	-1,1
Resultat efter finansnetto	13,6	14,2	-0,6

Verksamhetsgrenen gav ett totalt överskott om 13,6 Mkr (44,2 Mkr). Överskottet är hänförligt till uthyrningen av färjor.

Leasingadministrationen av järnvägsfordon gav resultatet -0,6 Mkr (-0,7 Mkr). Från år 2006 har Statens järnvägar rätt att ta ut en offentlighetsavgift enligt principen om full kostnadstäckning från de bolag som tillhandahålls leasingadministration av järnvägsfordon. Avgiften beräknas uppgå till totalt 4,2 Mkr (3,8 Mkr) för år 2007 och ingår i resultatet ovan. Avgiften är inte avsedd att täcka leasingadministration av fordon i egen förvaltning.

Förvaltning av järnvägsfordon som används i statligt upphandlad trafik

I januari 2004 övertog Statens järnvägar en fordonsflotta om 121 fordon som nyttjas i av Rikstrafiken upphandlad trafik. Tidigare år har 15 fordon sålts och under år 2007 har ytterligare 5 fordon sålts. Det återstår därmed 101 fordon, varav 16 lok, 9 motorvagnsätt och 76 personvagnar.

Fordonen hyrs i första hand ut till de operatörer med vilka Rikstrafiken har avtal. Fordon som inte utnyttjas av Rikstrafikens operatörer hyr Statens järnvägar, i den utsträckning det är möjligt, ut till andra person- och godstrafikoperatörer. Rikstrafiken garanterar hyran till och med år 2010 med undantag för de vagnar som har genomgått upprustning. För dessa vagnar är den av Rikstrafiken garanterade hyrestiden förlängd till juni 2013.

Operatörerna svarar för det trafiknära lätta underhållet medan Statens järnvägar ansvarar för det tunga underhållet. Underhållet sköts av upphandlade underhållsleverantörer. Kostnaden för det tunga underhållet fördelas över underhållscykeln och debiteras operatörerna enligt separata avtal.

Upprustningsprogram

Den fordonsflotta som övertogs i januari 2004 var i stora delar mycket sliten och i akut behov av upprustning. Statens järnvägar har därför arbetat med ett projekt för upprustning av fordonen. Statens järnvägar har av Riksdagen bemyndigats att vid behov anskaffa begagnade järnvägsfordon som kan ersätta eller komplettera den befintliga flottan. Genom ett byte av några personvagnar och inhyrning av restaurangvagnar har något behov av nyanskaffning ännu inte uppstått.

Under år 2007 har 80,6 Mkr investerats i fordonen. I ett första skede har 20 liggvagnar och 5 sovvagnar rustats till modern standard. Dessa vagnar levererades under åren 2005 och 2006. Det har i ett senare skede också beställts upprustning av 20 sovvagnar, med leverans mars 2007-januari 2008. Hela upprustningsprogrammet som också omfattar 26 sittvagnar beräknas vara slutfört under första halvåret 2008.

I samband med upprustningsprogrammet har Statens järnvägar etablerat en egen grafisk profil för de järnvägsfordon som nyttjas i verksamheten. Genom att fordonen målas i en för operatören neutral färg underlättas ett byte av operatör. Operatören tilldelas en avdelad

plats på fordonet som kan märkas med dekal. Ommålningen av lok sker i samband med ordinarie tungt underhåll och vagnarna målas om vid upprustning.

Resultat och måluppfyllelse

Nedanstående redogörelse visar resultat och måluppfyllelse år 2007 för verksamhetsgrenen *Förvaltning av järnvägsfordon som används i statligt upphandlad trafik*.

Mkr	
Intäkter	93,2
Rörelsekostnader inklusive administration	-74,7
Resultat före finansnetto	18,5
Finansnetto	-16,1
Resultat efter finansnetto	2,4

Finansnettot belastas med en intern ränta på i rörelsegrenen ssyselsatt kapital. Den interna räntan beräknas som reporäntan plus tre procentenheter. Verksamhetsgrenen ska enligt regleringsbrevet för år 2007 över en konjunkturcykel visa en räntabilitet på ssyselsatt kapital som motsvarar räntan på femåriga statsobligationer plus en procentenhet.

Avkastningen på i fordonen bundet kapital under året har varit 7,4 % (12,5 %). Genomsnittligt för åren 2004-2007 (2004-2006) har avkastningen uppgått till 10,4 % (11,4 %). Under åren 2004-2007 var den genomsnittliga räntan på femåriga statsobligationer 3,6 %.

Genomsnittligt har under året 95 av de 105 fordonen varit uthyrda. Revisions- och upprustningsprogrammet har begränsat tillgången till fordon för uthyrning.

Fordonsuppgifter i genomsnitt för år 2007:

<i>Uthyrd</i>	
- i trafik	95
- under upprustning eller revision	4
<i>Ej uthyrda</i>	
- med garantihyra från Rikstrafiken	2
- äldre fordon utan garantihyra	4
Totalt antal fordon	105

Resultatsammanfattning

Sammanfattningsvis har resultatet per verksamhetsgren av Statens järnvägars verksamhet för år 2007 blivit följande:

Resultat efter finansnetto, Mkr	2007	2006
Avveckling av verksamhet	14,7	-2,4
Förvaltning av leasing- och leaseholdtaganden	13,6	44,2
Förvaltning av järnvägsfordon som används i statligt upphandlad trafik	2,4	16,3
Resultat	30,7	58,1

Risker i verksamheten

Statens järnvägars verksamhetsgrenar är i olika grad exponerade för risker.

Avveckling av verksamhet

I det avtal som reglerade bolagiseringen av huvuddelen av Statens järnvägars verksamheter angavs särskilt vissa tillgångar, skulder och avtal som inte ingick i överlåtelsen av rörelserna till bolagen. För sådana tillgångar, skulder och avtal åvilar ansvaret staten utom i några särskilt angivna fall. Staten genom Statens järnvägar har därmed det slutliga ansvaret för vissa risker. De risker som nu återstår är följande:

Miljöansvarsfrågor

Statens järnvägar handlägger dessa ärenden för statens räkning och kan efter regeringsbeslut få ersättning för kostnader från anslag.

Den 21 december 2005 beslöt Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun att förelägga staten att ansvara för att efterbehandlingsåtgärder genomfördes på den del av det gamla stationsområdet i Uppsala som Jernhusen AB sålt till Uppsala kommun. Kostnaden för efterbehandlingsåtgärderna beräknades uppgå till ca 21 Mkr. Statens järnvägar överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Uppsala län som i avvaktan på slutligt avgörande beslutade att föreläggandet tills vidare inte skulle gälla. Den 22 mars 2006 fattade länsstyrelsen definitivt beslut och upphävde Uppsala kommuns föreläggande.

Den 13 oktober 2006 fick Statens järnvägar ett nytt föreläggande av Uppsala kommun att genomföra efterbehandlingsåtgärder av förorenad mark på samma markområde som tidigare. Kostnaderna beräknas även denna gång till ca 21 Mkr. Statens järnvägar har överklagat även detta beslut till Länsstyrelsen i Uppsala län. Länsstyrelsen har ännu inte fattat beslut i ärendet.

Den 22 december 2006 stämde Statens järnvägar av KB Bastiljen 3 på utrednings- och saneringskostnader om 0,3 Mkr på tidigare järnvägsmark. Statens järnvägar har inlämnat svaromål till domstolen. Någon dom har ännu inte meddelats.

Åtaganden som försäkrats i LivförsäkringsAB Skandia

Försäkringen i Skandia täcker enligt beskrivningen under verksamhetsgrenen *Avveckling av verksamhet* endast de förmåner som förtecknades vid försäkringstillfället. Värdesäkring av dessa förmåner belastar Statens järnvägar och ett beräknat nuvärde av framtida värdesäkring har reserverats i bokslutet. Skillnader i verkligt utfall jämfört med beräknat nuvärde ger upphov till resultateffekter hos Statens järnvägar.

Motsvarande nuvärdesberäkning av värdet av den överskottsfond som byggs upp när kapitalförvaltningen ger överskott har genomförts i bokslutet. Eventuella differenser i utfall ger också upphov till resultateffekter.

Oförsäkrade pensionsersättningar

Statens järnvägar ansvarar för vissa förmåner som inte förtecknades i avtalet med Skandia. Värdet av dessa förmåner är mycket svårt att uppskatta då populationen innefattar ett stort antal personer som tidigare varit anställda inom Statens järnvägar. Efter analys i samband med bokslutet har reserven beräknats till 34,1 Mkr (35,0 Mkr) för dessa oförsäkrade förmåner.

Garantiåtagande förtida pensioner Swebus

I samband med försäljningen av Swebus AB år 1995 tecknades en försäkring som skulle ersätta framtida kostnader för förtida pensioner i bolaget. Försäkringsbolaget ingår sedan bolagiseringen i SJ AB-koncernen. För det fall då försäkringsbolaget och SJ AB inte fullgör sina åtaganden kan Statens järnvägar få utge ersättning till Concordia Bus Nordic AB (tidigare Swebus AB). Detta åtagande redovisas som en ansvarsförbindelse och har av aktuarie beräknats till maximalt 98 Mkr.

Operationella risker

Operationell risk är risken för förlust på grund av brister i interna rutiner och system. Till grund för hanteringen av dessa risker ligger ett antal internt fastställda riktlinjer och policies, t ex finanspolicy och beslutsordning med attestplan.

Ny riskanalys

En konsultbyrå har haft i uppdrag att identifiera och prioritera risker inom de tre verksamhetsgrenarna. Projektet utmynnade i en rapport i maj 2007, vilken diskuterades på styrelsemötet samma månad. De så kallade nyckelriskerna utgörs av risker med relativt hög sannolikhet och väsentlighet. Bland nyckelriskerna återfinns "Bibehållande av personal och kompetens", "Avtalstolkning när det gäller leasingavtal" och "Kreditrisk avseende obligationer". Några risker är föremål för fortsatt utredning.

Förvaltning av leasing- och leaseholdåtaganden

Inom verksamhetsgrenen *Förvaltning av leasing- och leaseholdåtaganden* är den största risken motpartsrisiker på SJ AB och Green Cargo AB gällande deras förpliktelser enligt underuthyrningsavtalen. Motpartsrisk är risken att motparten i en transaktion inte kan fullgöra sitt åtagande och därigenom orsaka den andra parten en förlust. För närvarande bedöms inte motpartsrisiken på SJ AB eller Green Cargo AB vara ett problem, då båda bolagens finansiella ställning har förbättrats över tiden.

De underuthyrningsavtal som ingåtts mellan Statens järnvägar och SJ AB respektive Green Cargo AB är i princip så kallade back-to-back-avtal, det vill säga alla kostnader och risker i avtalen mellan Statens järnvägar och leasegivarna ska återspeglas i underuthyrningsavtalen. I vissa situationer gäller inte denna grundprincip. Underuthyrningsavtalen anger att om ett fordon förstörs så att det inte är möjligt att reparera eller att det inte är möjligt att ersätta med ett annat, ska Statens järnvägar kompenseras med marknadsvärdet på fordonet. Detta värde kan vara lägre än den kostnad Statens järnvägar drabbas av genom att bli tvunget att förtidslösa en lease. Om det skulle inträffa att ett fordon inte kan repareras eller ersättas, måste enligt leasingavtalen leasen lösas med avseende på ett sådant fordon. Denna fordonsrelaterade risk har väsentligt minskat då det nu finns tillgång till ersättningsfordon av de flesta slag genom att flera leasingtransaktioner har avslutats.

Motparts- och restvärdesrisk föreligger även inom färjeverksamheten. Marknadsvärdet på den färja som chartras av Statens järnvägar överstiger dock värdet på finansieringen, varför denna risk idag inte bedöms innebära något problem. Leasen avseende färjan Aurora är löst i januari 2008 och färjan har överlåtits till operatören.

En kreditrisk är exponeringen i obligationsportföljen med ett bokfört värde om 4 375,7 Mkr. Motparter är företrädesvis stora europeiska banker med hög kreditvärdighet, varför risken för utebliven betalning idag bedöms som liten. Konsekvensen av en betalningsinställelse hos någon motpart skulle dock bli stor för Statens järnvägar med tanke på de betydande belopp som har investerats. Löptiden för obligationsportföljen är upp till år 2021 med en viktad återstående löptid om 5,5 år.

Förvaltning av fordon

Hyran för fordonen är garanterad av Rikstrafiken till och med år 2010 med undantag för de vagnar som har genomgått upprustning. För dessa vagnar är den av Rikstrafiken garanterade hyran förlängd till juni 2013, vilket bedöms ge tillräcklig ekonomisk kompensation för att motivera investeringen i upprustningsprogrammet. När hyresgarantin går ut ska fordonen med nuvarande avskrivningsplaner inte ha några resterande kapitalvärden. I realiteten bedöms dock fordonen ha ett kvarvarande restvärde även efter år 2013, eftersom fordonen vid denna tidpunkt är relativt nyligen renoverade och mycket väl bedöms kunna konkurrera med nyare väsentligt dyrare fordon.

RESULTATRÄKNING

Mkr		2007	2006
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	Not 1	287,7	284,5
Intäkter av anslag	Not 2	-	0,5
Realisationsvinst		-	10,3
SUMMA		287,7	295,3
Rörelsens kostnader			
Personalkostnader	Not 3	-5,1	-4,5
Övriga rörelsekostnader	Not 4	-147,0	-156,5
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 5	-90,6	-93,2
SUMMA		-242,7	-254,1
Rörelseresultat		45,0	41,1
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	Not 6	462,8	490,6
Övriga ränteintäkter och liknande	Not 6	101,5	60,3
Räntekostnader och liknande	Not 7	-578,6	-533,8
SUMMA		-14,3	17,0
Resultat efter finansiella poster		30,7	58,1

Kommentarer till resultaträkningen

Nedan förklaras resultaträkningens större poster.

Rörelsens intäkter

Rörelsens intäkter består i huvudsak av hyror för de lok som klassificerats som operationell leasing och som hyrs ut till Green Cargo AB, 125,6 Mkr (130,0 Mkr), hyror för färjorna M/S Aurora och M/S Skåne, 63,2 Mkr (58,7 Mkr) samt hyror för fordon i egen förvaltning, 93,2 Mkr (91,6 Mkr).

Rörelsens kostnader

Personalkostnaderna delas upp på den egna administrationen 5,1 Mkr (4,5 Mkr) och kostnader för övertalig personal från bolagiseringen, 1,7 Mkr (5,3 Mkr). Kostnader för den övertaliga personalen avräknas mot reserv.

Som Övriga rörelsekostnader redovisas hyra för operationellt leasade lok, 125,6 Mkr (125,6 Mkr). Drift och underhåll av fordon i egen förvaltning uppgår till 15,1 Mkr (17,0 Mkr).

År 2007 har nuvärdet av framtida förväntad förräntning av överskottsfonderna i Skandia minskat med 5,0 Mkr (-2,6 Mkr). Å andra sidan har reserven för värdesäkringar minskats vilket gett en resultatpåverkan om +1,6 Mkr (+0,2 Mkr).

Avskrivningar avser i huvudsak färjorna M/S Aurora och M/S Skåne, 31,5 Mkr (32,4 Mkr) och fordon i egen förvaltning 58,7 Mkr (48,0 Mkr).

Finansnetto

Finansnettot består bland annat av några poster som ger exakt lika stora intäkter och kostnader. Detta gäller förräntning av obligationsportföljen, 312,2 Mkr (311,8 Mkr). Denna avkastning avsätts i sin helhet till en reserv och redovisas därvid som räntekostnad. Vidare betalar Statens järnvägar räntor för de leasade loken och vagnarna, 203,8 Mkr (178,0 Mkr). Dessa räntekostnader debiteras i sin helhet SJ AB och Green Cargo AB och från och med år 2004 även Riksgäldskontoret till den del som avser förtidsbetalda leasar. En del av räntekostnaderna täcks av upplösning av den reserv, som skapades när SJ AB förtidsbetalade leasingavgifterna i januari 2004. Ränteintäkter på fordran på SL uppgår till 30,1 Mkr (30,7 Mkr) och motsvaras av en lika stor räntekostnad mot Riksgäldskontoret.

Som ränteintäkter redovisas vidare ränta på fordran på Green Cargo AB avseende underuthyrda lok och vagnar under leaseholdkontrakt, 4,6 Mkr (3,8 Mkr). Utdelning från aktieinnehavet i EUROFIMA uppgår till 2,4 Mkr (2,5 Mkr).

Som räntekostnader återfinns ränta som betalas för leasinglån i egen förvaltning 59,4 Mkr (35,0 Mkr).

Saldot av finansiella poster blir -14,3 Mkr (17,0 Mkr).

Resultat efter finansiella poster

Årets resultat efter finansiella poster uppgår till 30,7 Mkr (58,1 Mkr). Då ingår engångsposter med en total resultateffekt om -4,0 Mkr (+21,1 Mkr).

BALANSRÄKNING

Mkr		2007	2006
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och tekniska anläggningar		710,3	720,7
Inventarier, verktyg och installationer		0,1	0,4
SUMMA	Not 8	710,5	721,1
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	Not 9	4 391,6	4 754,5
Andra långfristiga fordringar	Not 10	3 891,7	4 275,8
SUMMA		8 283,3	9 030,3
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	Not 11	26,2	25,1
Övriga fordringar	Not 12	339,9	1 009,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 13	64,9	134,0
SUMMA		430,9	1 168,6
KORTFRISTIGA PLACERINGAR			
	Not 14	150,0	-
KASSA OCH BANK			
	Not 15	609,5	1 571,3
SUMMA TILLGÅNGAR		10 184,2	12 491,3
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Fritt eget kapital		115,3	57,2
Årets resultat		30,7	58,1
SUMMA	Not 16	146,1	115,3
Skulder			
Avsättningar			
Icke räntebärande avsättningar		327,3	346,7
SUMMA	Not 17	327,3	346,7
Långfristiga skulder			
Räntebärande skulder			
Skulder till kreditinstitut	Not 18, 21	8 810,9	11 158,7
Övriga långfristiga skulder	Not 19	470,0	470,0
SUMMA		9 280,9	11 628,7
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder			
Skulder till kreditinstitut	Not 20, 21	240,8	236,0
Icke räntebärande skulder			
Leverantörsskulder		64,6	27,0
Övriga icke räntebärande skulder	Not 22	72,0	51,6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 23	52,5	85,9
SUMMA		429,9	400,6
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		10 184,2	12 491,3
Poster inom linjen			
Ställda säkerheter	Not 24	1 100,0	1 100,0

FINANSIERINGSANALYS

Mkr	2007	2006
Rörelsen		
Rörelsens resultat före avskrivningar	135,6	134,3
Finansiella intäkter och kostnader	-14,3	17,0
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet,		
- resultat vid försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,6	-10,3
- resultat vid förändring av överskottsfond	5,0	2,6
- förändring avsättningar	-19,4	-39,7
Kassaflöde före förändring i rörelsekapital och investeringar	107,5	103,9
Förändring av kortfristiga fordringar	732,7	-985,6
Förändring av kortfristiga skulder	24,5	-8,5
Kassaflöde före investeringar	864,7	-890,2
Investeringar		
Förändring finansiella anläggningstillgångar	747,0	2 431,7
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-80,7	-66,0
Försäljning av inventarier	0,2	8,9
Nettoinvesteringar i rörelsen	666,5	2 374,6
Kassaflöde efter investeringar	1 531,2	1 484,4
Finansiering		
Förändring av räntebärande lån	-2 343,0	-289,3
Likviditetsförändring	-811,8	1 195,1
Likvida medel vid årets början	1 571,3	376,2
Likvida medel vid årets slut	759,5	1 571,3
Förändring i likvida medel	-811,8	1 195,1

Kommentarer till balansräkning och finansieringsanalys

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar består dels av färjorna M/S Aurora och M/S Skåne, dels av fordon i egen förvaltning med tillhörande komponenter. M/S Skåne anskaffades under år 2005 i samband med lösen av leasingtransaktionen. Bokfört värde på färjorna uppgår till 461,6 Mkr (493,2 Mkr) och på fordon i egen förvaltning med tillhörande komponenter till 248,7 Mkr (227,6 Mkr).

Finansiella anläggningstillgångar består av obligationer, som ska delfinansiera lösen av leasingkontrakten när de förfaller, 4 375,7 Mkr (4 738,6 Mkr). Vidare finns fordringar på SJ AB, Green Cargo AB och Riksgäldskontoret avseende de underuthyrningsavtal som finns för Statens järnvägars uthyrning av leasade lok och vagnar, 3 394,2 Mkr (3 537,4 Mkr). Dessutom ingår fordringar på SL avseende långfristig del av den historiska kapitalkostnadsersättningen, 497,5 Mkr (738,3 Mkr).

Årets förändring förklaras av:

– inlösta obligationer inklusive upplupen ränta	-362,9 Mkr
– omflyttning till kortfristig fordran på SL	-240,8 Mkr
– amortering av fordran på Green Cargo AB	-143,3 Mkr

Omsättningstillgångar

I gruppen Övriga fordringar 339,9 Mkr (1 009,4 Mkr) ingår nuvärdet av överskottsfonden i Skandia 85,5 Mkr (97,0 Mkr), kortfristig del av fordran på SL 240,8 Mkr (236,0 Mkr) och kortfristiga fordringar på Riksgäldskontoret 12,7 Mkr (646,6 Mkr).

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter består främst av upplupna ränteintäkter på leasingfordringarna för järnvägsfordon och färjor.

Eget kapital

Statens järnvägar har ett Eget kapital om 146,1 Mkr (115,3 Mkr).

Avsättningar

Avsättningarna avser främst reserv som byggs upp vid debitering av riskavspgäande avgift för utestående leasingfinansiering, 210,0 Mkr (197,5 Mkr). Dessutom finns reserver för Statens järnvägars åtaganden före år 2001, 8,7 Mkr (11,1 Mkr). Bland avsättningarna återfinns också reserven för värdesäkring av förmåner i försäkringarna hos Skandia Liv 63,7 Mkr (74,7 Mkr), samt avsättning för oförsäkrade förmåner, 34,1 Mkr (35,0 Mkr).

Långfristiga skulder

De långfristiga skulderna till kreditinstitut uppgår till totalt 8 810,9 Mkr (11 158,7 Mkr).

Årets förändring förklaras av:

– skuldminskning motsvarande värdet på inlösta obligationer	-362,9 Mkr
– amortering av leasingsskuld	-1 744,1 Mkr
– omflyttning till kortfristig skuld till Riksgäldskontoret avseende SL	-240,8 Mkr

Kortfristiga skulder

De kortfristiga skulderna består främst av kortfristig del av skuld till Riksgäldskontoret avseende SL 240,8 Mkr (236,0 Mkr).

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgår till 114,4 Mkr (103,9 Mkr) och består främst av rörelseresultatet från uthyrning av fordon i egen förvaltning samt det redovisade finansnettot. Årets redovisade resultat innehåller förändringar i avsättningar men dessa poster har inte påverkat kassaflödet och återförs därför i kassaflödesanalysen.

Investeringsverksamheten

Investeringarna i materiella anläggningstillgångar avser främst investeringar i fordonen i egen förvaltning. Förändringen av finansiella anläggningstillgångar förklaras under stycket 4.1.1 Anläggnings-tillgångar ovan.

Finansieringsverksamheten

Det negativa kassaflödet från finansieringsverksamheten utgörs huvudsakligen av amorteringar.

Likvida medel

Likvida medel har under året minskat med 811,8 Mkr till 759,5 Mkr (1 571,3 Mkr).

REDOVISNINGSPRINCIPER

Förordning om myndigheters bokföring (2000:606) och Förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) har beaktats vid upprättandet av årsredovisningen.

Värderingsprincip

Obligationsportföljen och leasingkulden värderas enligt beskrivning i principavsnittet under Finansiell leasing och leasehold nedan. Övriga tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden, i tillämpliga fall med avdrag för avskrivningar. Detta gäller dock inte överskottsfonden i Skandia och värdesäkring av framtida pensionsåtaganden, där framtida överskott/åtagande värderas per balansdagen och nuvärdesberäknas. Även övriga avsättningar värderas individuellt vid årsskiftena.

Klassificering

Anläggningstillgångar och långfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som ursprungligen förväntades återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader. De belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen specificeras i anslutning till respektive not. Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen.

Inventarier med ett anskaffningsvärde understigande 10 000 kronor kostnadsförs.

Avskrivningar

Avskrivningarna baseras på anskaffningskostnaden och i tillämpliga fall på tidigare gjorda uppskrivningar. Inventarier skrivs årligen av med 33 %. Rullande materiel och därtill hörande komponenter skrivs av till och med år 2010 respektive 2013 beroende på när nuvarande uthyrningsavtal löper ut. Styrelsen har under året gjort en ny bedömning innebärande att den rullande materielen har ett restvärde vid utgången av nuvarande uthyrningsavtal. Sannolikheten är stor att materielen fortsätter hyras ut eller kan säljas. Från och med år 2008 kommer rullande materiel att skrivas av till ett restvärde som ska fastställas i början av året. Avskrivningarna på färjorna är beräknade så att deras restvärde ska motsvara de avtalade framtida belopp till vilka de kan avyttras. Från mitten av januari 2008 återstår endast färjan Skåne.

Utländska valutor

Valutakursdifferenser på placeringar i utländsk valuta redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader.

Finansiell leasing och leasehold

Bakgrund

Under 1990-talet ingick Statens järnvägar avtal med svenska och utländska motparter om försäljning av rullande materiel och fartyg. Utrustningen hyrdes tillbaka till Statens järnvägar genom leasingkontrakt av finansiell natur. Grundfinansieringen tillhandahålls av EUROFIMA eller annan bank till förmånliga räntevillkor.

Efter bolagiseringen av verksamheter i Statens järnvägar kvarlåg leasingkulden i Statens järnvägar, som slutit underuthyrningsavtal med SJ AB och Green Cargo AB. Statens järnvägars leasingkulda motsvarades av en lika stor finansiell fordran på dessa bolag. Genom åtgärderna för att stärka den finansiella ställningen i SJ AB har en stor del av de finansiella fordringarna på SJ AB ersatts med fordringar på Riksgäldskontoret.

För de två färjorna finns hyresavtal med externt rederi.

Principer

Likviden från underuthyrningen av fordon och de till leasingbetalningarna hörande swapavtalen speglar alla kassaflöden Statens järnvägar har gentemot leasegivare och finansiärer. Detta arrangemang eliminerar Statens järnvägars ränte- och valutarisk i leasingavtalen.

När en lease förfaller ska Statens järnvägar betala ett i leasingavtalet fastställt belopp för att återfå äganderätten till utrustningen. Den del av lösenbeloppet som inte är finansierat av underhyrestagarna (Riksgäldskontoret för förtidslösta leasar) är finansierat genom placeringar i obligationer. Obligationerna redovisas som en tillgång omräknade till valutakursen från anskaffningstillfället och räknas årligen upp med upplupen ränta. Ingen omräkning sker till aktuell valutakurs.

Den totala leasingkulden indelas i räntebärande låneskuld mot långivarna samt en skuldavsättning som till belopp motsvarar bokfört värde av obligationsportföljen minskad med "Övrig skuld till Riksgäldskontoret". Skuldavsättningen och nyss nämnda skuld räknas upp med ett belopp som motsvarar tillväxten i obligationsportföljen. Uppräkningen av tillgång och skuld redovisas som ränteintäkt respektive räntekostnad.

Sedan år 1996 har leasingportföljen kompletterats med ett antal leaseholdtransaktioner. En leasehold är en nyttjanderättstransaktion där Statens järnvägar överläter nyttjanderätten till sin utrustning till en trust, bildad av en utländsk investerare. Denne hyr därefter tillbaka fordonen till Statens järnvägar. Betalningsåtagandena för nyttjanderättsavtalen har helt finansierats med obligationer, vilka i redovisningen motsvaras av en lika stor skuldavsättning. Uppräkning av tillgång och skuld sker på motsvarande sätt som för leasingavtalen.

Operationell leasing

Statens järnvägar har även använt sig av operationell leasing. Värdet av dessa tillgångar och motsvarande skulder finns inte i Statens järnvägars balansräkning. Hyresbetalningarna under året ingår i rörelsens kostnader.

År 1996 såldes 75 RC-lok till en utländsk investerare för att därefter återhyras. Avtalet löpte till december månad år 2007. Dessa lok återuthyrdes av Statens järnvägar till Green Cargo AB till samma hyra som betalas till leasegivaren.

Likvida medel

Likvida medel utgörs av kassa och bank samt kortfristiga placeringar.

Avsättningar

En avsättning är en skuld som är oviss med avseende på belopp eller förfallotidpunkt. En avsättning redovisas i balansräkningen när det finns en legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffade händelse och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

Pensioner

Pensionsavtalet PA03 gäller från och med 2003 för statligt anställda födda 1943 eller senare. För anställda födda 1942 eller tidigare gäller PA91. I PA03 ingår ålderspension, efterlevandepension och sjukpension.

För de nuvarande anställda betalas premier till Statens Pensionsverk (SPV) för både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsdelar.

Pensionsskuld för tidigare anställda är beräknad av SPV. Den avser framförallt förtida pensioner från tiden innan Statens järnvägar började betala premier och är till största delen försäkrad i Skandia. Till den del som åtagandet inte är försäkrat finns avsättning i egna böcker.

Ansvarsförbindelser

En ansvarsförbindelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av att en eller flera osäkra framtida händelser inträffar eller uteblir. Det kan också finnas åtaganden som härrör från inträffade händelser men som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Avrundning

Tabeller och beräkningar summerar inte alltid eftersom de siffror som redovisas kan vara avrundade. I texter och tabeller redovisas siffror mellan 0 och 0,49 med 0. Ett streck anger att värde saknas.

NOTER

Mkr	2007	2006		
Not 1 Nettoomsättning				
Uthyrning av lok och färjor, leasing	194,3	192,6		
Uthyrning av fordon i egen förvaltning	93,2	91,6		
Övrigt	0,2	0,3		
Summa	287,7	284,5		
Not 2 Intäkter av anslag				
Miljöskulder	-	0,5		
Summa	-	0,5		
Not 3 Personalkostnader			härav lön 2007	härav lön 2006
Utgifter avseende personal	-6,8	-9,8	-3,6	-3,3
Upplösning av avsättning för ovanstående	1,7	5,3	-	0,3
Summa	-5,1	-4,5	-3,6	-3,0
Medeltal årsanställda				
män	22	48		
kvinnor	5	7		
Summa	27	55		
<p>Till affärsverkets generaldirektör har utbetalats 0,9 (0,9) Mkr i lön. Generaldirektören har ett tidsbegränsat förordnande t o m 2010-02-28 enligt reglerna för statliga chefer. För tjänsten gäller pensionsrätt enligt det statliga pensionsavtalet PA 03.</p> <p>Styrelsearvodet är 30 000 kronor per år till ledamöter (utom generaldirektören) och 50 000 kronor till ordföranden.</p> <p>Pensionskulden per 2007-12-31 uppgår till 141,8 (152,5) Mkr och är försäkrad i Livförsäkrings AB Skandia</p> <p>Styrelseuppdrag i andra statliga myndigheter och aktiebolag framgår av sista sidan i årsredovisningen.</p>				
	2007	2006		
Not 4 Övriga rörelsekostnader				
Hyra för lok	-125,6	-125,6		
Drift och underhåll av fordon i egen förvaltning	-15,1	-17,0		
Övrigt	-2,0	-0,3		
Miljörelaterat	-0,9	-1,0		
Poster av engångskaraktär				
Nuvärde av avkastning på överskottsfond i Skandia	-5,0	-2,6		
Nuvärde av framtida värdesäkring av pensioner	1,6	0,2		
Avsättning för ej försäkrade pensionsförmåner	-	-11,8		
Övrig justering av reserver	-	1,6		
Summa	-147,0	-156,5		
Not 5 Av- och nedskrivningar				
Fordon i egen förvaltning - avskrivningar	-58,7	-48,0		
Fordon i egen förvaltning - nedskrivningar	-	-12,3		
Färjor	-31,5	-32,4		
Inventarier	-0,4	-0,5		
Summa	-90,6	-93,2		

	2007	varav RGK	2006	varav RGK
Not 6 Ränteintäkter och liknande				
Långfristiga värdepappersinnehav	312,2	-	311,8	-
Leasingtillgångar, lok o vagnar	147,0	51,0	135,3	57,5
Leasingtillgångar, upplösning av reserv	17,5	17,5	41,6	41,6
SL-fordran	30,1	-	30,7	-
Andra långfristiga fordringar	4,6	-	3,8	-
Utdelning aktier i EUROFIMA	2,4	-	2,5	-
Placering av likvida medel	50,5	27,4	25,2	15,5
Summa	564,3	95,9	550,9	114,6
Not 7 Räntekostnader och liknande				
Skulduppräknning leasing	-312,2	-22,8	-311,8	-4,0
Leasingskulder, lok o vagnar	-203,8	-	-178,0	-
Skuld till SJ AB	-15,1	-	-9,2	-
Leasingskulder, färja	-17,3	-	-9,9	-
Lån i Riksgäldskontoret	-30,1	-30,1	-30,7	-30,7
Andra långfristiga skulder	-0,1	-	-25,4	-
Leaseholdlösen	-	-	31,2	-
Summa	-578,6	-52,9	-533,8	-34,7

	Järnvägsfordon	Komponenter	Färjor	Inventarier	Totalt
Not 8 Materiella anläggningstillgångar					
Ingående anskaffningsvärde	341,8	26,1	1 072,9	1,8	1 442,6
Årets anskaffningar	74,2	6,4	-	0,1	80,7
Försäljningar/Utrangeringar	-1,6	-	-	-	-1,6
Utgående anskaffningsvärde	414,4	32,5	1 072,9	1,9	1 521,7
Ingående ackumulerade av- o nedskrivningar	-134,0	-6,3	-579,8	-1,4	-721,5
Årets avskrivningar	-52,8	-5,9	-31,5	-0,4	-90,6
Försäljningar/Utrangeringar	0,9	-	-	-	0,9
Utgående ackumulerade avskrivningar	-185,9	-12,2	-611,3	-1,8	-811,2
Utgående planenligt restvärde	228,5	20,3	461,6	0,1	710,5

	2007	2006
Not 9 Långfristiga värdepappersinnehav		
Obligationer	4 375,7	4 738,6
Aktier i Eurofima	15,9	15,9
Summa	4 391,6	4 754,5

Obligationerna innehas för betalningar vid leasingavtalens förfall.
Av innehavet i obligationer förfaller 500,6 Mkr (649,0 Mkr) inom ett år.

	2007	2006
Not 10 Andra långfristiga fordringar		
Leasing- och leaseholdavtal, SJ AB och Green Cargo AB	2 504,6	2 647,8
Leasing- och leaseholdavtal, Riksgäldskontoret	889,6	889,6
Kapitalkostnadsersättning SL	497,5	738,3
Summa	3 891,7	4 275,7

Av leasing- och leaseholdavtalen förfaller 157,0 Mkr (143,1 Mkr) inom ett år.

	2007	2006
Not 11 Kundfordringar		
SJ AB och Green Cargo AB riskavspeglande avgift för leasinglån	12,8	13,8
Övriga	13,4	11,3
Summa	26,2	25,1

	2007	2006		
Not 12 Övriga fordringar				
Nuvärde av förräntning av överskottsfond i Skandia	85,5	97,0		
Kortfristig fordran Riksgäldskontoret	12,7	646,6		
SL-fordran, kort del	240,8	236,0		
Fordran mervärdesskatt	-	28,7		
Övrigt	0,9	1,1		
Summa	339,9	1 009,4		
Överskottsfonderna i skatteklasser	Tjänst	Kapital	Summa	
Maximalt beräknat värde	111,7	12,3	124,0	
Beräknat reservbehov	73,2	19,0		
Tas upp som fordran	73,2	12,3	85,5	
Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2007	2006		
Upplupna ränteintäkter leasingfordringar	28,4	93,7		
Upplupna hyresintäkter färjor	28,7	26,9		
Upplupen ränteintäkt på SL-fordran	6,5	8,6		
Övrigt	1,3	4,8		
Summa	64,9	134,0		
Not 14 Kortfristiga placeringar				
Deposition i bank	150,0	-		
Summa	150,0	-		
Not 15 Kassa och bank				
Placering i Riksgäldkontoret	500,5	1 332,5		
Likviditetsöverskott på konto i Nordea	109,0	238,8		
Summa	609,5	1571,3		
Not 16 Eget kapital				
Ingående eget kapital	115,3	57,2		
Årets resultat	30,7	58,1		
Utgående eget kapital	146,1	115,3		
Not 17 Avsättningar			Förbrukat	Avsatt
Affärsverkets åtaganden före 2001	8,7	11,1	-2,4	-
Oförsäkrade förmåner	34,1	35,0	-0,9	-
Övertalighet mm	1,9	3,7	-1,7	-
Skadestånd hyresavtal	1,6	0,0	-0,1	1,7
Värdesäkring av framtida pensionsåtaganden	63,7	74,7	-9,4	-1,6
Riskreserv för leasing	210,0	197,5	-0,2	12,7
Reserv för framtida lösen av leasinglån	0,4	17,8	-17,4	-
Reserv för inköp av obligation	6,9	6,9	-	-
Summa	327,3	346,7	-32,1	12,8
Not 18 Långfristiga skulder till kreditinstitut				
Leasingskuld lok och vagnar	2 434,2	4 178,3		
Leasingskuld för färjan M/S Aurora	403,5	403,5		
"Egen" leasingskuld till Eurofima	1 100,0	1 100,0		
Obligationsreserver	3 690,4	4 076,1		
Övrig skuld till Riksgäldskontoret	685,3	662,5		
Skuld till Riksgäldskontoret avs SL	497,5	738,3		
Summa	8 810,9	11 158,7		
Av leasingskulden förfaller 528,8 Mkr (1 734,9 Mkr) inom ett år.				
Av obligationsreserven förfaller 492,4 Mkr (647,3 Mkr) inom ett år.				
Av övrig skuld till Riksgäldskontoret förfaller 8,2 Mkr (1,7 Mkr) inom ett år.				

	2007	2006
Not 19 Övriga långfristiga skulder		
Skuld till SJ AB	470,0	470,0
Summa	470,0	470,0
Not 20 Övriga räntebärande skulder		
Skuld till Riksgäldskontoret avseende SL, kort del	240,8	236,0
Summa	240,8	236,0
Not 21 Lån i Riksgäldskontoret		
Ingående balans	1 636,8	1 214,3
Nyupptagna lån	-	658,5
Upplupen ränta	22,8	4,0
Amortering	-236,0	-240,0
Summa	1 423,6	1 636,8
Beviljad låneram i Riksgäldskontoret uppgår till 2 700 Mkr inom en total låneram om 12 000 Mkr.		
Not 22 Övriga icke räntebärande skulder		
Mervärdesskatt	32,1	48,5
Övriga	39,9	3,1
Summa	72,0	51,6
Not 23 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Upplupen leasingkostnad och avsättning färja	-	0,8
Upplupna räntekostnader	45,8	77,1
Personalrelaterade kostnader	0,4	0,3
Övrigt	6,3	7,7
Summa	52,5	85,9
Not 24 Ställda säkerheter		
Lok och vagnar med äganderättförbehåll	1 100,0	1 100,0

Not 25 Ansvarsförbindelser

- Garantiförpliktelse att med maximalt CHF 52 milj täcka låneförpliktelse som kredittagare i EUROFIMA inte fullgör. Garantin träder i kraft först efter det att respektive garanterande stat inte täckt beloppet och när en garantireserv om CHF 417 miljoner är förbrukad.
- Garantiåtagande avseende försäkring för eventuella förtida pensioner till personal vid före detta Swebus. En försäkringsteknisk beräkning på högsta möjliga kostnad visar 98 Mkr.
- Åtagande enligt leasingavtal att förvara ej uthyrda fordon i egen förvaltning till respektive avtals utgång.

RÖRELSEGRENAR OCH FLERÅRSÖVERSIKT

Statens järnvägars rörelsegrenar är av mycket skiftande karaktär. För respektive rörelsegren och för Statens järnvägar totalt redovisas därför endast de nyckeltal som ger en meningsfull bild av verksamhetens utveckling.

Avveckling av verksamhet

År	Omsättning	Resultat före finansiella poster	Resultat efter finansiella poster ¹⁾
2004	4,1	0,8	11,7
2005	0,5	26,2	32,3
2006	0,5	-13,5	-2,4
2007	0,2	-5,4	14,7

Förvaltning av leasing- och leaseholdåtaganden

År	Omsättning	Resultat före finansiella poster	Resultat efter finansiella poster Järnvägsfordon	Färjor	Engångsposter	Totalt
2004	235,4	-3,6	-5,7	-10,2	-	-15,9
2005	257,1	54,8	-7,5	52,3	-	44,8
2006	192,6	25,5	-0,7	13,7	31,2	44,2
2007	194,3	31,9	-0,6	14,2	-	13,6

Förvaltning av järnvägsfordon

År	Omsättning	Uthyrningsgrad	Investeringar	Sysselsatt kapital	Resultat före finansiella poster ¹⁾	Resultat efter finansiella poster	Avkastning på sysselsatt kapital
2004	87,0	89%	271,8	245,3	22,9	9,8	9,0%
2005	89,1	94%	15,5	243,9	29,7	18,7	12,7%
2006	102,2	90%	54,6	241,1	29,1	16,3	12,5%
2007	93,2	90%	80,6	258,7	18,5	2,4	7,4%

Statens järnvägar totalt

År	Antal anställda verk-samma vid verket	Antalet anställda ej verksamma	Resultat före finansiella poster	Resultat efter finansiella poster	Eget kapital
2001	8	289	-0,8	-16,4	-19,5
2002	7	165	14,1	20,5	1,0
2003	4	105	-32,5	-50,2	-49,2
2004	3	69	28,3	10,6	-38,6
2005	5	51	110,7	95,8	57,2
2006	5	39	41,1	58,1	115,3
2007	6	18	45,0	30,7	146,1

¹⁾ Rörelsegrenen "Förvaltning av järnvägsfordon" belastas med en ränta motsvarande reporäntan plus tre procentenheter på i rörelsegrenen sysselsatt kapital. Mellanskillnaden mellan denna ränta och verkets genomsnittliga kostnadsränta gottskrivs rörelsegrenen "Avveckling av verksamhet".

Stockholm den 19 februari 2008

Lennart Dahlborg
Generaldirektör

Bo Wikström
Ordförande

Catarina Barketorp

Mats Hanser

Magnus Persson

Charlotte Sandart

STYRELSE

Styrelsen

Från vänster

Mats Hanser
Styrelseledamot i EUROFIMA

Magnus Persson
Regiondirektör, Regionförbundet Örebro Län
Styrelseledamot i Örebro Airport AB
Styrelseledamot i Örebro Universitet
Styrelseledamot i AB Grundstenen 118837 (under namnändring till AV Media Mälardalen AB)

Catarina Barketorp
Rådman, Södertörns Tingsrätt

Bo Wikström
Styrelseordförande
Ekonomidirektör Banverket
Ledamot i Kammarkollegiets riskhanteringsråd

Charlotte Sandart
Chefsjurist Kaupthing Bank Sverige AB

Lennart Dahlborg
Generaldirektör
Styrelseledamot i EUROFIMA

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR STATENS JÄRNVÄGAR

Riksrevisionen har granskat Statens Järnvägars årsredovisning, beslutad 2008-02-19, för räkenskapsåret 2007.

Myndighetens ledning ansvarar för att verksamheten bedrivs effektivt och författningsenligt. I ansvaret ingår att regeringen får en tillförlitlig återrapportering av verksamheten i årsredovisningen.

Det är Riksrevisionens ansvar att enligt god revisionssed granska myndighetens årsredovisning. Granskningen sker i syfte att bedöma om årsredovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

Revisionen har utförts enligt god revisionssed. Detta innebär att revisionen har planerats och genomförts i syfte att erhålla rimlig grund för att bedöma huruvida årsredovisningen är rättvisande. Granskningen har sålunda avsett ett urval av väsentliga transaktioner och förvaltningsbeslut.

Riksrevisionen bedömer att genomförd revision har gett tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis för nedanstående uttalande.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag, regleringsbrev och övriga beslut för myndigheten.

Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Ansvarig revisor Revisionsdirektör Per Redemo har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Kerstin Jönsson har varit föredragande.

Per Redemo

Kerstin Jönsson

Statens järnvägar
Box 1153
111 81 Stockholm
Tel: 08-762 32 00
www.statensjarnvagar.se